

МЕДИЧНІ ОГЛЯДИ ПРАЦІВНИКІВ, АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Біловод В.І.

начальник відділу з охорони праці

Опара Н.М.

к.с.-г.н., доцент кафедри безпека життєдіяльності,

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

Законодавством України відповідно до міжнародних вимог (Директива Ради ЄС 89/391 від 12 червня 1989 р., Директива ЄС 92/91 від 3 грудня 1992 р., Директива ЄС 90/894 від 28 червня 1990 р.) передбачено, що належний медичний нагляд за здоров'ям працівників, у т.ч. проведення профілактичних медичних оглядів, повинен забезпечувати роботодавець.

Згідно зі статтею 17 Закону України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 №2694-ХІІ (зі змінами та доповненнями) роботодавець зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування та організувати проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичного (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

Порядок проведення медичних оглядів визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

На підприємствах різних форм власності сьогодні зайнято близько 20 млн. осіб. З них 6,5 млн. працюють у важких, шкідливих та небезпечних умовах праці. Процедуру проведення медичних оглядів визначає «Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій», затверджений наказом МОЗ №246 від 21.05.2007 р. зі змінами, внесеними відповідно до наказу МОЗ №107 від 14.02.2012 серед актуальних питань можна виділити наступні.

1. Заявку на складання акта визначення категорій працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам слід подавати до регіонального управління Держпраці.

2. Погоджувати поіменні списки працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам, слід також у регіональному управлінні Держпраці.

3. Заклад охорони здоров'я повинен скласти план-графік проведення медоглядів на підставі списку працівників, які підлягають періодичним медоглядам, погодити його в роботодавця та в регіональному управлінні Держпраці.

Адже якість медоглядів залежить від повноти обстеження.

Проведення в лікувально-профілактичному закладі (ЛПЗ) попереднього медогляду під час працевлаштування працівника можливе лише за наявності направлення роботодавця із зазначенням переліку шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища і трудового процесу та переліку робіт, для яких попередній медогляд є обов'язковим.

Для кожної з груп професій передбачено особливий порядок проходження медогляду, який враховує її характерні особливості. Згідно Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» працівники окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення, зобов'язано проходити профілактичні медогляди, щоб уникнути поширення інфекційних хвороб.

Невиконання обов'язку щодо проходження профілактичного медогляду може бути підставою для відсторонення працівника від роботи.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 №559 затверджено перелік професій, виробництв та організацій, представники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам. Відповідно до цього переліку обов'язковим профілактичним оглядом підлягають працівники навчальних, лікувальних закладів, підприємств громадського харчування, готелів, спортивно-оздоровчих комплексів, ринків.

Цією ж постановою затверджено і «Порядок проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особових медичних книжок».

Законом України «Про запобігання корупції» (ст. 57 ч.2), встановлено порівняно недавно (2012 рік) ще один вид медогляду. Він є частиною спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, та спрямований на з'ясування питання про придатність до роботи за обраною професією.

Окрім наведених нормативних документів є й інші підстави для медичного обстеження працівників, пов'язані зі специфікою певних професій чи умов. Про ці підстави йдеться в спеціальних нормативних актах.

Медичний огляд оплачує роботодавець. На час медогляду за працівником зберігається місце роботи та середня заробітна плата.

З метою поліпшення якості та результативності медичних оглядів працівників пропонується:

- департаментам охорони здоров'я обласних, міських державних адміністрацій разом з робочими органами Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України проводити семінари-наради з питань зниження рівня, попередження й недопущення випадків природної (від загального захворювання) смерті на виробництві, а також з підвищення якості та результативності медоглядів;

- установам Держпродспоживслужби постійно здійснювати контроль повноти проведення медоглядів працівників підприємств, особливо тих, на яких зареєстровані випадки природної (від загального захворювання) смерті на виробництві;

- профспілковим організаціям, уповноваженим трудових колективів підприємств, установ, організацій різних форм власності в умовах мораторію на проведення перевірок суб'єктів господарської діяльності посилити громадський контроль за станом охорони праці з обов'язковим включенням до колективних договорів комплексних заходів щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничої санітарії, підвищенню наявного рівня

охорони праці, запобігання випадків виробничого травматизму, професійних захворювань, аварій і пожеж з визначенням обсягів і джерел фінансування зазначених заходів згідно зі ст. 20 Закону України «Про охорону праці»;

- керівникам підприємств, установ і організацій усіх форм власності забезпечити:

- своєчасне та в повному обсязі проведення попереднього і періодичних медоглядів працівників, що зайняті на важких, зі шкідливими й небезпечними умовами праці роботах, або таких де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медогляду осіб віком до 21 року;
- проведення відповідних оздоровчих заходів за результатами періодичних медоглядів;
- проведення практичних занять з надання першої долікарської допомоги при раптовому погіршенні стану здоров'я;
- проведення позачергового медичного огляду працівників у випадках, коли стан здоров'я працівника не дозволяє йому виконувати свої трудові обов'язки або за заявою працівника, якщо він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язано з умовами праці;
- відсторонення від роботи осіб, які не пройшли у встановлений термін медичні огляди, та недопущення до роботи працівників, яким вона протипоказана за станом здоров'я;
- посилення контролю під час проведення медоглядів за станом здоров'я працівників диспансерної групи;
- проведення попереднього й періодичного (щорічного) медоглядів усіх працівників пере – і пенсійного віку, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від наявності на робочому місці шкідливих та небезпечних виробничих факторів;
- проведення короткочасних перерв із фізичними вправами для працівників зайнятих на посадах з малорухливим характером роботи.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Держпраці. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
2. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
3. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України № 2245-III від 18.01.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці: навч. посіб./ Суми: Університетська книга, 2004. 205 с.